

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei

Apare odată în săptămână: Duminică.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 286.

Ne trebuie o atmosferă morală sănătoasă.

(Urmare și fine.)

Dar credincioșii noștri vin în contact și cu alți factori ai vieții publice cari influențează viața religioasă morală a poporului.

Rezultatul activității pastorale a preotului nu depinde numai de la zelul său apostolesc și de la priceperea sa, ci și de la mediul în care se găsește. Cei cari am muncit în popor o știm foarte bine și am simțito din greu.

Să ne explicăm cu câteva exemple!

Dacă tineretul școlaelor vede, că învățătorii, profesorii și profesoarele — onoare excepțiilor! — nu cercetează sf. biserică, nu respectează practicile bisericii, dacă li se dă prilej să citească în revistă pedagogică serioasă, subvenționată de Stat, cum unii oameni *pretinși învățați* i-și dau toată silința „să scape pedagogia de ghiarele religiei” (Vezi „Biserica și Școala” Nr. 5 din 1923 „Porniri și tendințe dezastroase”); dacă factorii cu cădere au scos din anumite școli studiul religiunii ca ceva superflu și nefolositor; dacă poporul vede, că cărturari puși în fruntea treburilor nu cercetează sf. biserică, nu respectează obiceiurile bisericesti, că trăiesc în neleguire; dacă poporul vede, că în contactul său zilnic cu factorii vieții publice și particulare, prestigiul Bisericii e micșorat, slujitorii sf. Altar bagatelizați și învățătorii Bisericii nesocotite, atunci să nu ne mirăm că și tineretul și poporul încetul cu încetul se înstrăinează de sf. biserică și de învățătorii ei; să nu ne mirăm că indiferentismul religios se lățește ca o cangrenă și se clătina în temelii credințele mulțimei.

Dacă poporul vede, că onoarea, avenea și viața lui nu e în de ajuns apărată și asigurată; dacă între cei buni și între cei răi nu se prea face deosebire; dacă unul trebuie să muncească din greu pentru o bucată de pâine, iar alții pot trăi lumea albă numai din speculațiuni necinstite și din escrocherii, — atunci să nu ne mirăm că poporul i-și pierde încrederea în conducătorii săi, preoți și mireni deopotrivă. Poporul judecă nu după vorbe sonore, ci după fapte împlinite.

În sf. Biserică se predică curățenia sufletească și trupească, sfințenia căsătoriei bisericesti, idealismul gata de jertfă pentru binele obștesc și mai ales

pentru Tron și Patrie; se predică conștiința clară a datoriiilor, munca cinstită, iubirea de aproapele, viața creștinească. În afară de sf. Biserică poporul e otrăvit cu băuturi alcoolice, cu știri zilnice despre fraude, înșelăciuni, escrocherii, cu literatură obscenă, care propagă anarhia și destrăul, ridiculizează idealismul și cele mai scumpe jertfe ale sufletului nostru românesc apărând de multe ori pe criminalii ordinari și batjocorind pe păzitorii ordinii publice. Agenți certați cu morala publică și plătiți cu bani străini cutrieră satele românești, turbură conștiințele oamenilor înstrăinându-i de biserică strămoșească cu scopul vădit de a slăbi rezistența și forța morală a poporului român.

Toți aceștia sunt dușmani nu numai ai Bisericii ci și ai Statului.

Moralitatea poporului nu e chestiune numai bisericască, ci și chestiune de Stat, pentru că țaria și viitorul unui Stat depinde în primul loc de forța morală a poporului și nici decât de cunoștințele lui gramaticale.

În ce măsură slăbește credința și se înstrăinează poporul de sf. Biserică și de învățătorii ei, în aceeași măsură slăbește stima și încrederea poporului față de preoți și față de toți conducătorii săi mireni, de jos până sus și în aceeași măsură scade forța morală a poporului; aceea forță morale care ni-a dat pe soldații dela Mărești, Mărășești și Oituz; pentru că credința crează eroi și face istoria unui neam, iar nu filosofia.

Starea tristă a bisericii ortodoxe din Rusia ne arată clar că ce influință dezastroasă poate avea mediul din afară de biserică asupra vieții religioase morale a poporului, iar zările cu renume mondial tocmai acum scot în relief ridicarea nivelului moral și material al poporului din Statele-Unite prin prohibirea băuturilor alcoolice și mai ales prin aplicarea cu vigoare a legilor de prohibițiune.

Deci dacă pentru crearea unei atmosfere morale sănătoase, Biserica, ca atare, trebuie să-și pună în lucrare toate forțele, de cari dispune; dacă fiecare preot trebuie să fie un luminat și priceput îndrumător și devotat păstor al credincioșilor săi — nu e mai puțin adevărat, că Statul, societatea, toate instituțiunile culturale și toți cetățenii cinstiți încă trebuie să contribuie din toate puterile lor pentru facilitarea operei de purificare a mediului infectat în care ne găsim cu atât mai vârtos cu cât — precum am arătat ma-

sus — între cauzele crizei morale, sunt foarte multe de acelea, a căror înlăturare nu stă în puterea Bisericeii.

Fără ajutorul efectui al Statului, instituțiilor culturale societății și cetățenilor cinstiți, activitatea Bisericeii și a slujitorilor ei, rămâne stânjenită.

Deci fiecare să-și facă datoria și în primul loc, clerul și corporațiunile bisericești.

Mihaiu Păcățian,
protopop.

Cuvântarea

P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului cu prilejul Congresului Asociației clerului „Andrei Șaguna“ ținut în Sibiu în zilele de 17 și 18 Noemvrie 1925.

*Prea Cucernice Părinte Președinte!
Iubiți Frați în Domnul!*

Am ascultat cu multă plăcere disertațiile cucernicilor părinți Ilie Belență și Emilian Stoica. Dacă doresc să rostesc și eu câteva cuvinte, o fac aceasta pentru a da și eu câteva soluțiuni practice și idei apte a duce la asemenea soluții, iar pe de altă parte pentru a-mi arăta dragostea ce o port preoțimii. Căci precum un torent de munte nu poate fi oprit în cale de nici o stavilă omenească, astfel nici dragostea mea către preoțime nu a putut fi reținută de nici o putere.

Două lucruri aș dori să fixez. Văzând că vă curățiți sufletele prin ascultarea adevărului, accentuez marele adevăr că pe vremea luptelor cu arienii, acestia căutau să exploateze situația politică în favoarea lor. *De aici pentru preoțimea noastră se desprinde datoria de a lupta cu arme legale și binecuvântate pe orice teren împotriva baptiștilor.* Căci nu pentru biserică este baptismul o primejdie, — fiind biserică stăpânul și întărirea adevărului, — ci în primul rând pentru stat. Ori prin aceasta vom dovedi că noi preoții apărăm nu numai biserică ci și statul. *Nici un fel de târguială nu putem admite nimănui în privința aceasta. Bobștul sub toate raporturile constituit un element periculos pentru noi.*

Ideea ce se desprinde pentru noi este să dovedim poporului păstorit de noi că nimic altceva nu ne preocupă decât apărarea credinții singure mântuitoare. Chiar să suferim dacă trebuie. Să ne gândim la suferințele îndurate de Atanasie, părintele ortodoxiei. Să ne gândim că față de furia arierilor, poporul și armata apărau în biserică pe Sf. Ambrozie episcopul Mediolanului. Intre apărători era și

mama fericitului Augustin. Așa ne apără și pe noi poporul față de orice atacuri baptiste dacă dăm dovada muncii pentru ortodoxie.

În al doilea rând relevăm că nu numai cu buzele trebuie să apărăm divinitatea lui Iisus Hristos. Divinitatea o atacă nu numai arienii dar și azi toți baptiștii și alți sectari, cari nu cred în prezența lui în taina Sf. Cuminecături.

Prin cinstirea sf. Taine, prin lucrarea lor efectivă în noi, dovedim că prăznuim cu cinste amintirea primului sinod ecumenic. Căci de ce folos poate fi prăznuirea aceasta pentru ceice nesocotesc cele șapte taine ale bisericii? Fiecare preot să se întrebe, câți țărani și câți intelectuali, păstoriți de dânsul se mai șpove-desc și cuminecă?

De răspunsul la această întrebare depinde atitudinea ce o avem în fața păcatelor multe, ce ne copleșesc. Doresc ca aceste cugetări să vă stăpânească și după ce veți ajunge acasă și precum apa curgătoare spală pietrele trecând mai departe, așa să se spele sufletele credincioșilor voștri prin munca voastră chemată a fi apa curgătoare a izbăvirii sufletelor. Cu această nădejde Vă mulțumesc că mi-ați prilejuit să plec și eu cu un entuziasm mai mare din mijlocul acestui mărit congres.

Vizitație canonică în Buteni.

(Sfințirea bisericeii din Berindia și din Aciu.)

Sâmbătă în 21 Noemvrie a. c. Preasfințitul nostru Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa a făcut vizitație canonică în fruntașa comună Buteni, sediul protopopiatului Buteni. A plecat după serviciul divin cu trenul de 11 ore 40 minute însoțit de ases. refer. Mihaiu Păcățian și referentul diacon Ioan Cioara.

Sosește la gara Șebîș la orele 3 $\frac{1}{2}$ d. m. E întâmpinat de o mulțime de popor din Șebîș și din împrejurimi. Din Buteni au venit 15 trăsuri cu fruntașii comunei și cu 15 călăreți. E salutat de protopopul Florian Roxin și de primpretorele D. Petica. Pr. Sf. Sa prin câteva cuvinte mulțumește pentru călduroasa primire, ce i-s'a făcut, binecuvântând asistenta. Trăsura Preasf. Sale, la care sunt înhamati patru roibi minunați, toată e împodobită cu flori. Sosind în Buteni, la școala română îl așteaptă mulțimea școlariilor și școlărițelor cu stăgulețe tricolore în mână în frunte cu învățătorii și directorul școlii, subvizorul Vodă. O elevă, prin câteva cuvinte de bineven-tare, predă Preasf. Sale un buchet frumos de flori. Pr. Sf. Sa mulțumește pentru dragostea cu care a fost întâmpinat indemnând școlarii și școlărițele să cerceteze regulat școala și sf. biserică, să asculte de părinți, de învățători, ca să o devină membrii folositori ai bisericeii și ai neamului.

Înainte sf. biserici, unde ne aștepta aproape tot satul, Pr. Sf. Sa e salutat de preotul Iuliu Bodea îmbrăcat în ornate cu sf. evanghelie și sf. cruce în mână. Pr. Sf. plăcut impresionat de mulțimea adunată și de strigătele de bucurie ale poporului, mulțumește tuturor pentru impozanta manifestare de dragoste și alipire și intră în sf. biserică în sunetul clopotelor și aclămarile poporului.

Vecernia e oficiată de Pr. Sf. Sa asistat de protopopul F. Roxin, preoții Iuliu Bodea, Ioan Cosma și de diaconul Ioan Cioara.

Răspunsurile la serviciul divin au fost date de corul din Buteni, foarte bine condus de învățătorul director C. Vodă.

Biserica de astădată ai dovedit a fi prea mică pentru a putea primi tot poporul adunat fără deosebire de confesiune.

După terminarea serviciului vecerniei, Pr. Sf. Sa cetește o rugăciune de deslegare și binecuvântare. Protopopul Florian Roxin, ca conducător al oficiului parohial din Buteni, face un scurt raport despre starea culturală, morală și religioasă a parohiei. Arată că tot poporul din Buteni, fără deosebire de confesiune a ținut să vină la sf. biserică să vadă și să asculte pe adevăratul urmaș legal al Sf. Apostoli, pe cel ce vine în numele Domnului să aline valurile turburate ale acestei vieți și să samene în popor duhul păcii, duhul înțelepciunii și duhul temerii de Dumnezeu; iar pe preoți — frați mai mici în Hristos, — să-i întărească în sublima misiunii apostolice de a evangheliza poporul spre înflorirea bisericii și întărirea neamului.

Mai arată, că în Buteni sunt trei parohii sistematizate cu un protopop și doi parohi și cu 3000 suflete. Accentuează jertfa grea ce a adus-o poporul pentru biserică și școală susținând o școală confesională română cu 3 învățători buni. 75% din locuitori sunt știutori de carte. Este și casă culturală cu peste 100 membrii. Starea morală și aici ca în toate părțile din timpul după războiu lasă de dorit. Cu toate acestea Butenul se distinge cu foarte multe familii de o morală neexceptionabilă. Sunt 792 perechi cununate și 69 conviețuiri nelegiuite.

Poporul cercetează sf. biserică destul de regulat. Serviciile divine se fac regulat se predică în fiecare Duminică și sărbătoare.

După încheierea acestei raport ascultat de popor cu deosebită atențiune Preasf. Sa ține o înălțătoare predică îndemnând poporul să se ferească de învățăturile și curentele subsersive propagate de dușmanii neamului și de oameni certați cu morala, să țină cu tărie la credința strămoșească, să trăiască viață adevărat creștinească ajutorându-se reciproc și iubindu-se unii pe alții.

După încheierea serviciului divin s'au prezentat la locuința părintelui protopop Roxin, toți șefii și reprezentanții confesiunilor, autorităților și intelectualilor locali, precum și filiala „Crucea Roșie” condusă de doamna protopopeasa Roxin, exprimându-și Preasf. Sale omagiile de profundă venerațiune și recunoștință.

Seară la cină (mâncare de post) și peste noapte am fost oaspeți bine primiți ai părintelui protopop Florian Roxin.

Duminică dimineața în 22 Noembrie a. c. după orele 8 a plecat Pr. Sf. Sa la Berindia pentru sfințirea bisericii nou edificată de acolo însoțit de suita sa, de protopopul Florian Roxin, de preoții și intelectualii locali, din cari remarcăm pe domnii Dr. Grozda, Dr. Dan, Dr. Petică, Dr. Babuța Cristea, șeful filialei „Victoria” și alții.

Berindia e o comună mică cu abia 313 suflete ortodoxe române, 79 părechi cununate, 9 părechi concușini și câți-va sectari. Cu toate acestea, acest popor a avut dragostea credinței să și adifice un nou locaș alui Dumnezeu care astăzi face podoaba comunei.

Pr. Sf. Sa e întâmpinat de popor înaintea sf. biserici în frunte cu preotul local Zosim Mihulin, care în câteva cuvinte bine simțite salută pe Preasf. Sa mulțumind în numele poporului, că Preasf. Sa a ascultat glasul poporului și a ostănit de-a venit să-le sfințească biserică pentru care poporul a adus atâtea jertfe, dar le-a adus cu dragoste pentru că tot sufletul lor e legat acum de această biserică.

Solemnitatea sfințirii bisericii s'a început la orele 8 și jumătate. Serviciul religios a fost oficiat de Pr. Sf. Sa asistat de ases. refer. Mihaiu Păcățianu, protopopul tractual Florian Roxin, diaconul Ioan Cioara și preoții: Iuliu Bodea, Ioan Cosma, Avram Giurgiu, Augustin Mihulin, Ioan Popovici, Nicolae Toma, Miron Grecu, Cornel Bodea, Ioan Giurgiu, Ioan Bogdan, Traian Vraciu, Aurel Ionuțași și Zosim Mihulin. A asistat întreaga populație ort. rom. a comunei precum și intelectualii: Dr. Grozda, Dr. Dan, Dr. Petică și Dr. Babuța și alții.

Răspunsurile la serviciul divin au fost date de corul din Buteni bine condus de inv. director Cornel Vodă.

În cursul serviciului divin, clericul Florian Dariu Faur a fost hirotonit întru presbiter-duhovnic.

La finea sf. liturghii Preasf. Sa a ținut în fața asistenței o foarte instructivă predică. Laudă jertfa poporului. Dar ca această jertfă să fie primită de Dumnezeu; ca dumnezeiestile slujba și rugăciuni ce se vor înălța dela Altarul Domnului să fie izvor de dar și de binecuvântare, trebuie poporul să cerceteze regulat sf. biserică, pentru că cea mai frumoasă podoabă a bisericii este plinirea ei din partea credincioșilor.

Credincioșii împodobind sf. biserică să și împodobească și sufletul lor cu virtuțile creștinești spre lauda și mărirea lui Dumnezeu. Aici în sfta biserică învață omul, cum să și îndeplinească datorințele față de Dumnezeu, de aproapele și față de sine însuși.

Solemnitatea a luat sfârșit la ora 1 d. m. cu o masă oferită în casa modestă a preotului local, (mâncare de post).

Seria toastelor a fost deschisă de protopopul Florian Roxin, care mulțumește Preasf. Sale pentru

zelul apostolesc cu care a grăbit să sfințească biserica din Berindia. Pr. Sf. Sa, prin câteva cuvinte releva sprijinul dat de conducătorii dela Administrația plasei. Domnii Dr. Grozda și Dr. Dan accentuează activitatea frumoasă desfășurată de Pr. Sf. Sa. Dl. primpretor Dr. Petică mulțumește Preasf. S. pentru caldele cuvinte, ce i s'a adresat promițând și în viitor tot sprijinul posibil. Urează Preasf. Sale mulți fericiți ani. Ases. ref. Mihaiu Păcățianu toastează pentru sănătatea poporului, care a ridicat sf. biserică și pentru sănătatea coriștilor și cântăreților bisericești cari prin cântările armonioase au ridicat fastul zilei.

La oarele 3 d. m. Preasf. Sa a plecat la Aciuș pentru sfințirea bisericii radical renovată de acolo. În cale spre Aciuș a fost întâmpinat la gările dela Almaș, Gurahonț și Aciuș, în toate locurile popor mult, dar în deosebi la Gurahonț, unde au fost mulți intelectuali și doamne. La gara din Almaș la salutată preotul Ioan Popovici, la Gurahonț protopopul Cornel. Lazar. Aici Pr. Sf. Sa în scurta sa vorbire a accentuat superioritatea sufletului față de trup și datorita omului de a se îngriji în măsură tot mai mare de hrana sufletului. Fericirea și îndestulirea omului depinde dela echilibrul ce trebuie să-l țină între hrana trupului și a sufletului. Încheie vorbirea binecuvântând asistența.

La gara din Aciuș asemenea l'a întâmpini cu frenetice ovațiuni o mulțime de popor în frunte cu preotul local Cornel Miclușia, care salutând pe Preasf. Sa a accentuat, că fericitul episcop de pîe memorie Ioan I. Papp poate dormi somnul de veci liniștit, că are un succesores vrednic, care conduce eparhia Aradului cu multă râvnă, cu mult zel apostolesc și cu o rară abnegațiune. „Poporul din comunele Aciuș, Pleșcuș, Budești, Guravăi și Dumbrava — zice părintele — Vă strigă întru mulți ani Stăpâne!”

Preasf. Sa mulțumind pentru frumoasa întâmpinare binecuvintează poporul.

Până la Aciuș e condus de un șiriag de 35 călăreți.

La ușa sf. biserici, unde l'a așteptat mulțimea poporului cu învățătorii și școlarii l'a salutată preotul local Petru Vușdea, care făcând un raport scurt arată, că poporul din această comună e sărac, pământul e neroditor, sfânta biserică a fost restaurată radical de către banca „Timișana” din Timișoara în urma convenției încheiată între Composesoratul Urbanial și numita bancă în 24 Maiu 1924. Comuna Vușdea numără 1326 suflete ort. române. E situată pe 27 dealuri în estenziune de 15 Klm. în grupuri de câte 4—5 case. Alte confesiuni nu sunt.

Preasf. Sa mulțumind pentru călduroasa primire ce i-s'a făcut, binecuvintează poporul.

Imediat să început serviciul divin prescrls, adecă vecernia și utrenia.

Solemnitatea sfințirii bisericii să început Luni în 23 Noemvrie a. c. la oarele 8 și jum. Serviciul religios a fost oficiat de Preasf. Sa, asistat de ases. ref. Mi-

haiu Păcățian, protopopii Cornel Lazar și Florian Roxiu, diaconii Ioan Cioară și Enea Joldea și preoții: Ioan Petrișor, V. Cristea, A. Florea, P. Hărduți, C. Miclușia, Aurel Florea, Pavel Ghilea și P. Vușdea. Biserica a fost ticsită de popor din Aciuș și din împrejurimi.

În asistență remarcăm pe domnii: L. Georgevici, primarul orașului Timișoara, directorul băncii „Timișana” Căpățan, ca delegați ai acestui institut medicul Dr. Babuș și alții.

Răspunsurile la serviciul divin au fost date de corul meseriașilor din Halmagiu, care prin cântările armonioase a ridicat mult fastul zilei.

La finea serviciului divin, Preasf. Sa a ținut în fața asistenței o înalțătoare predică vorbind despre recunoștință care este cea mai frumoasă podoabă a sufletului omenesc. Mulțumește Direcțiunii institutului „Timișana” din Timișoara pentru largă bunăvoință, cu care a restaurat sf. biserică diu Aciuș cheltuind de trei ori mai mult, decât eră datoare după convențiile încheiate. Îndeamnă poporul să aducă toate jertfele pentru sf. biserică, să cerceteze regulat sf. biserică, și să îngrijească de creșterea bună a copiilor. S'au împărțit mai multe broșuri din Biblioteca creștinului ortodox și iconițe sfinte, întocmai cum s'au împărțit și în Buteni și în Berindia.

Solemnitatea a luat sfârșit la ora 1 d. m. cu o masă oferită în casa părintelui P. Vușdea.

Seria toastelor a fost deschisă de Preasf. Sa, care prin câteva cuvinte relevă meritele Direcțiunii institutului, „Timișana” câștigate pentru restaurarea sf. biserici. Primarul orașului Timișoara, Dl. Dr. L. Georgevici ca delegat al „Timișanei” mulțumește Preasf. Sale, că necrușând nici o osteneală, a grăbit însuș să sfințească biserica. Protopopul Cornel Lazar și preotul local Petru Vușdea vorbesc de activitatea frumoasă desfășurată de P. Sf. Sa pentru evanghelizarea poporului ortodox român din această eparhie și de jertfa laudabilă adusă de popor și de Direcțiunea institutului „Timișana” pentru refacerea sf. biserici din Aciuș.

La ora 2 și jumătate, Preasf. Sa părăsește comuna Aciuș întorcându-se la reședință cu suita sa.

Biserica din Aciuș este a zecea biserică sfințită de Presf. Sa în curs de trei luni.

Impăcare religioasă.

În aceeași zi am cetit două articole. Unul în „Cuvântul” din 19 Oct. c. eșit din penna valorosului scriitor — poet Nichifor Crainic, iar al doilea în „Crucea” dela 8 Oct. c. este scris de Pr. Grig. Teodorcsu — Sinaia. Ambele ar dori împăcarea ortodoxiei cu câte una din cele două confesiuni apusene. Articolul dlui Crainic, din rubrica „Duminică” nu vede cu ochi buni apropierea recentă între ortodoxismul „desorganizat” și protestantismul „caleidoscopie”, pusă la cale în congresul creștin dela Stockholm. D-Sa condamnă — dealtecum în conglăsnire cu P. S. S. Episcopul Visarion al Hotinului — orice încercare protestantofilă, declarând că „biserică noastră n'a putut culege nici un folos real dela protestanții adunați la Stockholm”.

Iată și rezultante la care d. Crainic dorește se ajungă: „Ridicându-se peste prejudecățile istorice, azi trebuie să vedem clar că de protestantism ne desparte un ocean; de Roma însă ne desparte un râu, — fie el chiar despletit în patru virogi (pârăile) dogmatice. Ura împotriva catolicismului e stupidă și neputincioasă; simpatia pentru protestantism e neroadă și absolut prin nimic justificată”.

D. Crainic să ne dea voie a constata că fiecare ortodox adevărat cunoaște arhaismele și câteva formalități — prea plicticoase pentru unii — și cari nu sunt pe placul „celor din lume”, cari însă cu vremea — sperăm — că vor fi șlefuite... Aceste sunt așa numitele greșeli ale bisericii noastre, cari sunt numai formale. Dar tot astfel trebuie să observe fiecare și *greșeala fundamentală* a catolicismului, care constă propriu în formula „*Roma locuta, cauza finita*” pe românește „Roma are întâiul și ultimul cuvânt”.

Principiul ortodoxiei este de a nu ataca întâi, ci de a răspunde atunci când ortodoxia este atacată. În baza acestuia între ortodocși trăiesc liniștiți sute de mii și chiar milioane de catolici. Să ni-se arate însă țara catolică în care puținii ortodocși n-au suferit persecuții neîndurate, bisericile lor au fost închise, iar preoșii haiduiți. Toate acestea din inițiativa și la îndemnul preoșilor catolici.

Se vede că d. Crainic ori n'a avut de a face cu catolicii, ori a cunoscut pe cei mai indulgenți — pușini dintre ei. — Istoria bisericească a Ardealului ne spune că *satul Rășinari* (l. Sibiu) *pe la anul 1780 a fost convins ca să treacă la unire cu ajutorul tanarilor generalului Bucow*. — Dar să mai vedem încă numai două exemple din timpul prezent și secolul luminii. *În anul 1919 pe când eram cu Legiunea Română în Italia, un preot greco-catolic, Doctor de Roma, chiar unul din cei trimiși în misiune pentru plămădirea unității naționale, ne trata cu epitetul de „schismatici”, pe noi ortodocșii urgiți în veacurile de asuprire ale trecutului. Chestia a produs pe atunci mare vâlvă în sânul ofițerilor Legiunii. Între acestia erau și mulți sași din Ardeal mai ales, cari toți au rămas stupefiați de apostrofarea preotului unit, profesor la Seminarul Teologic în Gherla, la adresa religiei Românilor.*

Al doilea este cazul recent, întâmplat mai în vară cu preotul unit din *Mocrea* (jud. Arad). Fiind într-o societate, unde se discuta cordial și plăcut chestiuni românești, m-a gratificat cu îngâmfare și din senin de cuvintele: „Voi ortodocșii trebuie să recunoașteți că sunteți rătăciți!” Dar l-am iertat, pentrucă tocmai în seara aceea îmi spusese că Rever. dsa a studiat teologia la un seminar romano-catolic ungu-resc din nu știu care oraș de pe pustă.

Are dreptate însă d. Crainic când scrie: „*În fond, de biserica romană (apuseană) nu ne despart atât subtilitățile dogmatice, cât animozitățile omenești.*” Pe acestea le cunoaștem nu numai din cărțile Teologice, și peste cari noi ortodocșii bucuroși am întinde vâlul uitării, însă ne doare dacă și azi suntem tratați nu numai de catolicii de altă limbă, ci chiar de frații uniți cu epitete ca cele de mai sus.

*

Întru sprijinirea celor afirmate mai sus voi arăta aci și unele din cele scrise de numitul preot din Sinaia, în articolul S. Sale intitulat „*Impăcarea religioasă între români*”, ca răspuns la un alt articol al preotului unit Ion Belu.

Acest frate „unit” — după ce „ne împută ignoranța crasă cu privire la bărbații mari ai neamului și ne pomenește de Bunea, Cipariu, Micu—Moldovan, de luțerini redeșteptării neamului, de nemuritoare trinitate! — ne socotește așa de naivi și așa de inconștienți, încât nu se jenează să spue că noi neam luat orbește după Greci, Sârbi și Slavi, și am moștenit ura dușmanilor noștri”.

„După aceste calificative, începe apelul către frații preoși grupați în jurul Crucii — ca să ne deschidem mintea și inima ca să ne cunoaștem și să ne iubim...”, dar fără să uite a ne face atenți ca să recunoaștem pe „Marele Păstor Petre”, însă și apoi lipsurile din biserica noastră, „că în ea este mai puțină viață, că clerul nostru nu-și poate face în deajuns datoria, că în seminarele noastre se învață mai multă literatură și mai puțină pastorație...” *Catolicii iată-i cum vreau și cum doresc pacea: cu jertfirea ortodoxiei și fără să lase sabia din mână.*

„*De Roma ne desparte un râu*”, care însă este un torent neastâmpărat de munte și izvoarește din intoleranța Vaticanului, așa că trecerea lui până acum a fost imposibilă din partea ortodoxiei. Să nu ne pierdem însă speranța, deoarece unul și nedespărțit este Domnul nostru Iisus Hristos.

„*De protestantism*” cu toate că — „ne desparte un ocean” — de prezent oceanul acesta e navigabil. *Oceanul dintre noi este liniștit, iar corabia, care răslește spre țărâm, este neconturbată de valurile discortiei primejdioase.*

Ortodoxia, precum în trecut așa și în prezent a încercat să se apropie cu onestitate de creștinii apuseni — ca toți să fim iar una, ca și în prima mie de existență a creștinismului.

Dacă reunirea nu s'a putut face, aceasta nu este vina ortodoxiei. Este lucru știut că, la congresele din timpul recent, ținută în scopul *înfrățirii popoarelor prin biserică* s'a apelat și la Roma, fiind cu dragoste invitați și catolicii. Dar trebuie să o spunem și aci că, dânsii n'au primit să stea împreună cu protestanții și cu noi.

Astfel au lipsit ei și de la Stockholm, unde — orice s'ar spune — *trebuie să se recunoască că Duhul Sfânt a fost prezent la congresul reprezentanților ortodocși și protestanți.*

Aceasta încercare de apropiere între protestanți și ortodocși n'a stricat, căci cele două biserici s'au cinstit acolo una pe alta prin lumații lor reprezentanți. Iar încât privește *țaria și frumusețea ortodoxiei, aceasta a fost de toți cu unanimitate recunoscută*. — Atât căpeteniile, cât și turma credincioșilor protestanți, cari au luat parte la memorabilul congres, au fost viu impresionati și chiar emoționați de frumusețea cultului ortodox și de manifestarea în extern a sentimentelor religioase ale ortodoxiei.

Recunoască Roma principiul sinodului apostolic dela anul 52 — când însus „marele păstor Petre” a dat seamă înaintea celorlalți apostoli despre cele întreprinse și săvârșite de el — și atunci poate fi mângăiată că toate celelalte i-se vor adaoge ca să poată fi „*primus inter pares*”. — Infalibilul este din eternitate, iar ca atribuție i-se cuvine unei singure persoane, adică Dumnezeu Omului: Iisus Hristos. Iar infalibilitatea papei — a fost recunoscută ca dogmă abia la sinodul ținut în Vatican la anul 1870.

Am mai putea spune și altele, dar nici cum nu vrem să atingem susceptibilități, cu atât mai puțin

nu ni-a fost intenția să atacăm ziarul Cuvântul. Suntem aderenți a discuțiilor academice. Astfel înțelegem noi apropierea între confesiunile creștine.

De încheiere — m-aș declara bucuros *pentru unirea tuturor bisericilor creștine* — bine 'nțeles și mai întâi doar' cu Roma, însă nici decum prin supunerea și absorbirea totală a ortodoxismului, ci *prin înțelegere și îngăduință frățească* chiar și din partea Romei papale.

Pecica, 23 Octomvrie 1925.

Pr. Dr. I. Felea.

O primejdie națională.

(Conferință.)

de Melentie Șora, preot.

(Urmare.)

Plastic și real tablou din viața bețiilor dela sate ne oferă condeiul de aur al artistului Rebreanu în Romanul „Ion”, din care nu lipsește nici popa Belciug cu calitățile și slăbiciunile sale.

În panorama chșeftarilor, desfrânașilor, beșivilor, neadormișii ochi ai opiniei publice pândesc cu lâcomie după reverendă. Șchiopătările fie cât de mici se vestesc în diapazon strident. De aceea orice preot, care are dispoziția sufletească în congruență cu misiunea sa evanghelică se învinge întâi pe sine dându-și seamă ca:

„*Verba movent
Exempla trahunt*”.

Am reliefat ultimele alineate nu numai pentru aceea ca să nu fim bănuși de preocupări unilaterale, vrând îndreptarea altora numai, ci și de aceea, ca să nu aibă loc aci sinteza părerii generale că: „Popa predică apă și bea vin”.

Și ca să poată preotul combate cu succes abuzul de alcool trebuie să-l cunoască după efectele lui ucigătoare de suflet și corp, constatate de pricepuți fiziologi și medici.

Paternitatea invenșionii sau mai bine zis cunoașterii acestui venin se discută între alchimistul arab Abu-Kasis sau Abul-Kase din veacul al XII-lea și învășatul profesor dela Montpellier Violenova din veacul al XIII-lea. Alții presupun că alcoolul a fost cunoscut de chinezi și Egyptiani.

Preparașione veritabilă de alcool a reușit să se extragă de abia în anul 1855. Și s'a constatat că alcoolul este lichidul, care constă din Carbogen, Hidrogen și Oxigen (C² H⁶ O)

Alcool curat se produce numai pe cale artificială în laboratorii. Natura îl aduce amestecat și ca o parte constitutivă a beuturilor spirituoase. Numele lui se deduce din cuvintele arabe *al* — *Khebal* ce însemnează fin, nobil. Se atribue însă numirea lui și cuvintelor *al* — *ghol*, ce însemnează *spirit rău*, nume

care corespunde naturii efectului lui. Doctorul Paulescu arată că „alcoolul nu e decât o murdărie, un excrement al unui microb, ce se chiamă Drojdie sau Levură”, care ajungând în contact cu mustul produce fermentașionea.

Faptul se adeverește prin înprejurarea, că mustul după stoarcere imediat fiind închis hermetice nu fermentează ci rămâne must fără alcool, de care adesea întâlnești în casele ospitale ale bănășenilor.

Din mustul strugurilor acești microbi extrag zahărul și descompun acid carbonic, element constitutiv al alcoolului. De aici faptul, că omul înrând într'o pivniță unde fermentează must ameștește și poate muri asfixiat.

Alcool se poate extrage din toate sucurile cari conșin zahăr, tot felul de poame, ba artificial și din cereale.

Carbogenul, esenșial element, al alcoolului, face din acesta un venin puternic, care tocmai în urma însușirii sale asfixiante nu se poate consuma gol, ci numai amestecat cu alte lichide, și în primul loc cu apă, care micșorează puterea lui otrăvicioasă, dar nu o paralizează total.

Dar să ascultăm părerea competentă a medicului și fiziologului P. Felix fixată în enciclopedia română: „Alcoolul nu e aliment ci substanță toxică, care ingerată în cantitate mică de obicei nu aduce perturbașioni în organism și e bine suportată, dar consumașionea de cantități mari de alcool provoacă leșioni grave, prefaceri, cari opresc funcșionarea regulată a corpului și modifică acșionea crieriilor nimicind voinșta de dată beșiei, făcându-o încapabilă pentru muncă, împingându-o la crime și producând alienașie mentală”.

Dacă le-ar ști și s'ar gândi la toate acestea săștenii noștri n'ar mai trage la îndoială afirmașionile acelor cari citesc și le comunică acestea triste perspective.

Proportașia în care sunt încărcate beuturile spirituoase cu alcool este următoarea: berea conșine 3—5%; vinul 4—16%; vinarsul 20—40%; cognacul 50—60%; rumul 60—70% iar absintul 62—75% din acest venin.

Conform constatașrii tratatelor de igienă știm că alimentele se reduc la trei clase: a) *alimente grase*: unșoare, unt, ulei ect. b) *neazotoase*: amidul din cartofi, amidonul cereal zaharicalele, c) *azotoase*: ouă, lapte, carne, pâne, fasole ect.

Aflăm apoi, că un om matur are trebuinșta pe zi de 100—120 gr. albuminoase; 90—100 gr. grășime; 400—500 gr. amid și 2—2½ litre apă, cu cari materii deodată se introduc în corp sulfur, fosfor, fier, săruri ect.

Cunoscând acuma lipsa de substanșe hrănitore în beuturile spirituoase se poate șpune că beuturile nu se pot consideră și număra între alimente, deoarece ele nu dau corpului decât hidrate și carbou, de

cari luăm destule în mâncări și apă; pe care o putem bea cristalină, fără să o tulburăm cu venin.

Chemistul Liebig afirmă că: „făina ce se poate lua pe vârful unui cuțit, are în raport cu formarea sângelui mai mare valoare decât 4 (patru) cupe de cea mai bună bere bavareză“.

Ce să se mai zică atunci de vin, apoi de răchie, care are disperate elemente nutritive. Și în fine cum să ne putem imagina nefericirea acelor sate, în cârciumele cărora se consumă răchie fabricată din spirt denaturat sau alte mirodenii ?

Și când te-ai încumeta să te plimbi cu învățații peste atâtea teorii și expuneri, bunica lui Onuț ar șovăi neîncrezătoare și ar riposta convingător: Dară nu vezi părinte, cât e de gras chinezul, dacă are ce bea ? Dar domnii de ce's grași ? De beutură părinte ! Așa zău !

Cu ochii sufletului meu văd pe publicistul și istoricul Bariț înconjurat de țărani, cărora le explica răul, ce rezultă din prea multa beutură, cercând să probeze aceasta aducându-se pe sine ca pildă și cum moșul Cutare cântărind din ochi, în decursul cuvântării figura filigramă, uscățivă a marelui dascăl, nu s'a putut stăpâni și i-a scăpat sincera și compătimitoarea replică: „Se vede pe D'Ta Domnule că nu bei“.

Cu toate că i-se pare buniciei, că are dreptate, stă și ascultă cu nedumerire cum citește nepotul ei seara o carte, că grăsimea bețivilor este o grăsime bolnăvicioasă „o formațiune morbidă“ depusă mai vartos pe ficatul pățimașului, care poate ajunge la cei alcoolici de 2—3 ori mai mare de normal. Și se îngrozește, când aude că de multă beutură ficatul se umflă și se contrage și neputând regula excesul de zaharicale, acestea descărcându-se în sânge pățimașul se îmbolnăvește de incurabilul morb de zahăr diabet. Dar baba se mângăie cu faptul, că deși tusește și o dor spatele la ea nu-i umflat nimic și continuă cu conștiința liniștită să-și consume zilnic porția de răchie, fără de care nu se simte bine. Onuț însă nu bea și se simte foarte bine deși nu-i gras.

De ai cerca să dovedești că beutura nu produce căldură sănătoasă, normală ai putea fi bănuț de rele intenții.

(Va urma.)

INFORMAȚIUNI.

Personale. Mercuri noaptea în 25 Noemvrie P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a plecat la București, dentru a participa la ședințele Senatului și a rezolvi și alte afaceri oficioase.

Aviz officios! Prea Cucernicii Părinți Protopresbiteri și Onor. Oficii Parohiale sunt poftite a administra aici cel mult până la 20 Decemvrie 1925 toate contribuiri diecezane restante și curente.

Administrațiunea Cassei
Consistorului diecezan ortodox român Arad.

Aviz officios! Taturor *administratorilor parohiali*, cari și-au trimis aici chitanțele pentru ridicarea retribuițiilor dela stat pe trimestrele April—Iunie și Iulie—Sept. a. c., li-s'au expediat banii prin poștă.

Administrațiunea Cassei
Consistorului diecezan ortodox român Arad.

Protosinghel nou. Sâmbătă în 21 Novembrie a. c. Preasfinția Sa părintele Episcop Grigorie, a hirotosit întru protosinghel pe P. C. Sa Policarp Morusca, starețul sf. Mănăstirii Hodoș-Bodrog.

Multe felicitări.

Tot atunci a fost hirotont întru preot, diaconul *Aurel Dan*, pentru a păstori credincioșii noștri din Pustiniș, iar candidatul de preot Florian D. Faur a fost naintat la treapta diaconatului.

Duminecă în 22 Novembrie acest diacon a primit din mâinile P. S. Sale Episcopului nostru, darul preoției, în biserica din Berindia, pentru a păstori în comuna Pătârs, tractul Lipovei.

Serbarea dela Șelimbar. Lângă Sibiu, la Șelimbar, este o movilă sub care zac eroii români căzuți pentru prima noastră întregire națională, în marea bătălie din luna Octomvrie 1599, când neînfricatul Mihai Vi-teazul a frânt oastea principelui Báthory. Duminecă în 15 s'a sfințit de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae troița ridicată aici de urmașii recunoscători.

A fost un praznic de pietate și totodată de mândrie națională, la care a participat lume multă. S'au rostit mai multe vorbiri înflăcărâte.

Părinte, volești să știi predică fără multă bătaie de cap ci din propriile-ți izvoare, originale ?

Te rog comandă-ți *Biserica Activă I: Predica-Catiteză cu schițe și prelucrări* de: Pr. *Caius Turicu*, prof. de teologie Arad. — Prețul 30 Lei.

A apărut No 21 al revistei ilustrate *Cosinzeana*, cu numărul sumar: O crimă, pe care-o aprobăm de Sebastian Bornemisa; Regele automobilelor: H. Ford; Proparul de Septimiu Popa; Dragoste, ori foc de Aurel Locusteanu; Cântarea durerii de Cons. Goran; Urmează-ți sborul, te avântă de Al. T. Stamatiad; Zâna băilor de A. M. Maior; Flori dragi de G. Vlădescu-Albești; Cronica dramatică și dări de seamă de Teofil Bugariu; Flori de-o zi: culturale, politice și diferite, — precum și deosebite ilustrații. Abon. anual 200 Lei. Număr de probă gratuit.

CONCURSE.

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. II a *Checheș*, tractul Belinț se excrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale de 32 jurgăre parte arător, parte fânați.
2. Birul parohial: 15 litri bucate, parte grâu parte cucuruz.
3. Stolele legale.
4. Întregirea de dotație dela stat și

5. Folosirea casei parohiale, constătătoare din 3 camere, bucatărie, cămară etc. și supraedificate, cu intravilan.

Intru cât nu se vor prezenta concurenți cu cvalificație de cl. II., se admit și de cei cu cvalificație de cl. III-a.

Alesul e obligat să catehizeze la școala confesională din loc fără altă renumerațiune și a plăți dările după sesiune și după locuință și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să adreseze petițiile concursuale, instruate în regulă, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, județul Timiș-Torontal, și sunt poftiți a se prezenta într'o Duminică, ori într'o srbătoare, în sf. biserică din Checheș spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în siujbe și în oratorie.

Nainte de a se prezenta în parohie, au să se prezenteze protopop. tractual spre a-și dovedi, că au cvalificația prescrisă, și întru cât sunt din alta dieceză trebuie să se prezenteze P. S. D. Episcop diecezan Grigorie Gh. Comșa, spre a cere binecuvântare, ca să poată concura la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Cherasim Sârbu*, protopb.

—□—

2—3

Pentru întregirea parohiei vacante din **Dobrești**, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele venite:

1. Usufructul sesiei parohiale constătătoare din 32 jugăre pământ, cu drept depășune.
2. Usufructul unui intravilan de 800□.
3. Stolele legale și
4. Retribuția dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Casă parohială nu este, dar dacă nou alesul poate și voește să ocupe și postul de învățator la școala primară, care e ocupat de învățator tolerat, va locul în edificiul școalei; la caz contrar se va îngrijii însuși de locuință.

Parohia e de cl. III-a și așa dela reflectanți se cere cvalificația corespunzătoare acestei clase, va predica în toate Duminecile și Sărbătorile.

Alesul supoartă toate dările după beneficiul său, fiind îndatorat a catihiza elevii ortodox .român dela școala primară din loc, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta petițiile instruate în regulă, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, județul Timiș-Torontal, în terminul concursual.

Tot în acest termin sunt poftiți a se prezenta într'o Duminică sau într'o sărbătoare în sf. biserică din Dobrești, județul Caraș-Severin, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, eventual în cele rituale.

Reflectanții din alte dieceze, au se dovediască șefului tractual, că au binecuvântarea P. S. D. Episcop diecezan, pentru a putea reflecta la această parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopb.

—□—

3—3

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI“

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

In editura **Librăriei diecezane din Arad** a apărut:

CALENDARUL DIECEZAN PE ANUL 1926

cu următorul conținut: Cronologia, sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase oficioase, Sărbători naționale, zile de repaus la judecătorii, Regentul anului, Anotimpurile, Partea calendaristică, *Tabloul cel mai exact și complet al târgurilor din Crișana, Banat și Ardeal*, și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee. **Pretul unui exemplar 12 Lei, iar a celui cu șematismul diecezei Arad 14 Lei.**

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românelui Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**